

Protocol Fysiek beperkend handelen en vrijheidsbeperkende maatregelen

Naam school: het meerik

Datum vaststelling:

Datum vaststelling MR:

Inleiding

In het Schoolveiligheidsplan van Attendiz besteden we in paragraaf 5.1 aandacht aan het feit dat ondanks het geheel aan preventieve maatregelen, het soms noodzakelijk kan zijn om te handelen in geval van bijv. agressie op scholen. We verwijzen naar verschillende protocollen, waaronder het protocol fysiek ingrijpen. Dit protocol dient als vervangend protocol daarvan. We baseren ons bij dit op onze school toegesneden protocol op de Richtlijn Fysiek beperkend handelen en / of vrijheidsbeperkende maatregelen binnen het onderwijs, zoals dat door School & Veiligheid, het Nederlands Jeugdinstituut en het Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs in juni 2017 is vastgesteld.

In de praktijk doen zich situaties voor waarin fysiek beperkend handelen noodzakelijk is, omdat er een onveilige situatie ontstaat voor de leerling zelf, medeleerlingen, personeelsleden en / of bezoekers.

Het is in die situaties noodzakelijk om te handelen. Daarvoor moet de school de voorwaarden, regels en afspraken vastleggen in een protocol. Het is belangrijk te realiseren dat er vooraf geen kant en klaar advies op plan kan worden opgesteld over hoe te handelen in alle situaties. Iedere situatie is anders, ieder kind is anders en iedere keer maakt een professional op basis van opgedane kennis en ervaring een professionele afweging hoe te handelen in deze specifieke situaties.

De volgende uitgangspunten zijn leidraad:

- Vrijheidsbeperking (en onvrijwillige zorg)

Het uitgangspunt is om geen of zo weinig als mogelijk vrijheidsbeperking (of onvrijwillige zorg) toe te passen. Subsidiariteit, proportionaliteit en effectiviteit van de genomen maatregelen moeten in acht worden genomen. Subsidiariteit betekent dat de gekozen maatregel noodzakelijk en het minst ingrijpend is. Proportionaliteit houdt in dat de maatregel niet zwaarder is dan strikt noodzakelijk en past bij de ernst van de situatie. Effectiviteit betreft de verwachting dat de gekozen maatregel effectief is.

- Evalueren van vrijheidsbeperking (en onvrijwillige zorg)

De genomen maatregelen moeten worden geëvalueerd na afloop of gedurende de maatregel indien deze langdurig van aard is. Aan de hand van de evaluatie wordt bepaald of de maatregel moet worden bijgesteld. Per evaluatiemoment wordt bepaald wie er bij aanwezig moeten zijn.

In de hierna volgende tien paragrafen verantwoorden we ons als school over de wijze waarop wij invulling geven aan fysiek beperkend handelen en / of vrijheidsbeperkende maatregelen.

1. Communicatie met onze interne samenwerkingspartner

Buiten het team van het meerik hebben wij ook medewerkers/stagiaires in school die samen met ons werken in de begeleiding van de leerlingen. Deze partijen zijn op de hoogte van dit protocol.

2. Definitie van gedrag en maatregel

De doelgroep van het meerik bestaat uit leerlingen met een grote diversiteit aan gedragskenmerken. Deze gedragskenmerken uiten zich in een breed scala van zeer teruggetrokken gedrag tot intimiderend of agressief gedrag. Door hun gedragsproblemen, maar ook door hun normale leeftijdsontwikkeling, kunnen conflictsituaties ontstaan die leiden tot onveilige situaties. Deze onveilige situaties kunnen betrekking hebben op de leerling zelf, andere leerlingen en personeelsleden. Er kan niet altijd voorkomen worden uit een oogpunt van veiligheid dat fysiek ingrijpen noodzakelijk is. Fysiek ingrijpen is nooit een middel op zich. Er zijn altijd stappen aan voorafgegaan en er zullen altijd acties op volgen om soortgelijke situaties in de toekomst te voorkomen. Alle personeelsleden van Attendiz krijgen een agressieregulatietraining, waarbij aandacht wordt besteed aan het herkennen, voorkomen en begeleiden van alle vormen van agressie en geweld. Deze training is er op gericht om fysiek ingrijpen te voorkomen of zo lang mogelijk uit te stellen. Daarnaast is er in de training aandacht voor proportioneel fysiek ingrijpen in voorkomende gevallen.

Begrippen:

Fysiek ingrijpen: het vastpakken en -houden van een leerling en wanneer nodig het weggeleiden van een leerling uit een situatie met behulp van vasthouden. Hierbij kunnen specifieke grepen toegepast worden.

Grepen: binnen de agressieregulatietraining aangeleerde technieken van vasthouden, klemmen en weggeleiden.

Proportioneel: het vastpakken en -houden van leerling op een manier die past bij het gedrag van de leerling, die past bij het doel dat beoogd wordt met de ingreep en die nooit langer duurt dan noodzakelijk is.

Agressie en geweld: scheldpartijen, bedreigingen, vernederingen, pesten, slaan, schoppen, spugen en overrompeld worden. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen fysiek, psychisch en verbaal geweld.

Onveilige situatie: Die situatie waarbij agressie en geweld aan de orde is of die door het laten bestaan van de situatie vrijwel zeker zal leiden tot agressie en geweld

Uitgangspunten:

1. Fysiek ingrijpen is een uiterst middel. Alle andere pedagogische hulpmiddelen hebben onvoldoende geholpen en er is een onveilige situatie of deze dreigt te ontstaan. Er zijn altijd stappen aan voorafgegaan en er zullen altijd acties op volgen om soortgelijke situaties in de toekomst te voorkomen. Hoewel fysiek ingrijpen een machtsmiddel is blijft de ingreep er op gericht om de veilige situatie te herstellen.

2. De afhandeling van het conflict is erg belangrijk. De leerling zelf, maar ook de leerlingen die bij het conflict betrokken raken, moeten weten dat fysiek ingrijpen nooit “normaal” is.

3. De groepsleiding moet vanuit een professionele houding kunnen handelen. Fysiek ingrijpen kan alleen als de groepsleiding emotioneel niet te zeer bij het conflict betrokken is of dreigt te raken. Als hij/zij dit niet kan, dan zal een ander personeelslid ingeschakeld worden. Dit moet tijdig gebeuren, het kan fysiek ingrijpen voorkomen.

4. Daar waar fysiek ingrijpen noodzakelijk is, wordt zo veel mogelijk een tweede personeelslid gevraagd om bij te springen.

Dit heeft meerdere redenen:

- een tweede personeelslid kan de-escalerend werken.
- de personeelsleden kunnen van elkaar zien of de emotionele betrokkenheid niet te groot wordt.
- met twee personeelsleden is de kans op een worstelpartij waarbij leerling en/of personeelslid elkaar letsel aanbrengen minder groot.

5. Fysiek ingrijpen gebeurt proportioneel en stopt zodra de onveilige situatie is opgeheven. Tijdens en na een fysieke ingreep blijft herstellen van contact belangrijk. Personeelsleden zullen duidelijk aangeven wat er verwacht wordt van de leerling en wanneer de fysieke ingreep niet meer nodig is. Het is belangrijk om te blijven praten met de leerling. Het is belangrijk om contact met de leerling te blijven houden en belangrijk als hulpmiddel om zelf rustig te blijven.

Als richtlijn voor fysiek ingrijpen wordt onderstaand schema gehanteerd:

	Leerling is wel aanspreekbaar	Leerling is niet aanspreekbaar
Leerling werkt wel mee	Geen fysiek ingrijpen nodig	Geen fysiek ingrijpen nodig; Kans op fysiek ingrijpen wel aanwezig
Leerling werkt niet mee	Door communicatie en proportioneel fysiek ingrijpen tot meewerken bewegen Gebruik grepen en ondersteun verbaal. Grijp met minimaal 2	Extreme escalatie: Proportioneel fysiek ingrijpen.

	<p>personen in. Spreek af wie leider is. Naar rustige ruimte brengen, blijf bij leerling. Bespreek na met leerling.</p>	<p>Contact blijven zoeken. Zorg dat omgeving veilig is, zowel medeleerlingen als collega's als jijzelf.</p> <p>Haal hulp waar nodig. Bel aanwezig directie.</p> <p>Directie zet stappen.</p>
Nazorg	<p>Probleem opgelost:</p> <p>1 Meld voorval in incidentenregistratie</p> <p>2 Licht iemand van CVB kort in.</p> <p>3 Neem <u>telefonisch</u> contact op met ouders of groepsleiding om voorval te melden.</p>	<p>Probleem opgelost:</p> <p>1 Meld in incidentenregistratie</p> <p>2 Denk aan nasleep escalaties voor personeel en leerlingen. Bespreek wat er is gebeurd. (zie protocol nazorg)</p> <p>3 Meld aan ouders of groepsleiding</p> <p>4 Gesprek organiseren met betrokkenen.</p> <p>Eventueel verwijdering/schorsing van school (zie protocol)</p>

Aanpak:

- het personeelslid beoordeelt of er sprake is van een onveilige situatie.
- het personeelslid beoordeelt of fysiek ingrijpen nodig is.
- het personeelslid handelt volgens de uitgangspunten.

Afhandeling:

- de leerling wordt tot rust gebracht.

- in samenspraak met de directeur of degene die hem vervangt zal er oog zijn voor en zullen er acties worden ondernomen richting:
 - de leerling zelf
 - betrokken anderen.
 - getuigen.
 - leerkrachten die betrokken waren bij het conflict.
 - de ouders/verzorgers.

Beschrijving van de kleeftechniek

- 1: Zoek iemand waarmee je de leerling gaat verwijderen.
- 2: Spreek af wie de leiding heeft en waar de leerling naartoe moet.
- 3: Denk aan de codewoorden: “NU” is vastpakken en “VAST” is ter controle
4. Benader de leerling schuin van voren.
- 5: Op “NU” pak je de leerling tegelijk vast.
- 6: Heb je de leerling goed vast dan zeg je “VAST” *
- 7: Begeleidt de leerling naar de afgesproken plek en loop stevig door.

3. Communicatie met ouders (en leerlingen)

Het is van groot belang dat ouders (en leerlingen) al bij het eerste gesprek met de school geïnformeerd worden over de geldende afspraken rondom het waarborgen van de veiligheid van de leerling en / of diens omgeving. Zo weten ouders hoe er wordt omgegaan met agressief gedrag van kinderen, welke methoden voor de-escalatie worden gebruikt en wanneer welke maatregelen worden genomen. Daarnaast krijgen ouders uitleg over de wijze waarop zij in geval van betrokkenheid van hun kind worden geïnformeerd. Deze informatie maakt tevens deel uit van de schoolgids.

In het geval dat het noodzakelijk is geweest om fysiek in te grijpen bij een leerling zal er door school contact worden opgenomen met ouders en/of verzorgers. De directeur zal ingelicht worden door de mentor en er wordt een notitie in het incidenten registratie systeem gemaakt. In het geval de situatie erom vraagt kan er een gesprek op school plaats vinden om het geheel te evalueren.

4. Proportionaliteit en subsidiariteit

Professionals zijn bekend met de wijze waarop zij fysiek- en of vrijheidsbeperkend mogen handelen. Dit betekent dat zij tot in detail bekend zijn met de afspraken in het veiligheidsplan en dit protocol en getraind zijn en blijven met betrekking tot fysiek handelen. Zij kunnen hun handelen achteraf verantwoorden.

Indien een fysiek- en of vrijheidsbeperkende handeling wordt uitgevoerd, dan gelden hierbij de volgende uitgangspunten:

- a. De handeling is noodzakelijk en het minst ingrijpend
- b. De handeling is niet zwaarder dan strikt noodzakelijk en past bij de ernst van de situatie
- c. Het is de verwachting dat de gekozen handeling effectief is
- d. De professional maakt aan de leerling (naar vermogen) duidelijk wat de reden is voor het fysiek- en of vrijheidsbeperkend handelen en maakt duidelijk wat de duur ervan is
- e. De professional legt, indien nodig, uit aan andere leerlingen waarom de handeling is uitgevoerd.

5. Taakverdeling

Het bevoegd gezag van de school is verantwoordelijk, ook voor het handelen van het personeel dat zij toelaat in de klas. Het hele team van het meerik is geschoold in het fysiek beperkend handelen (agressieregulatietraining). Jaarlijks wordt in school deze techniek bijgeschoold. Nazorg voor het personeel wordt mogelijk ingezet door de aandachtfunctionaris van de school in samenspraak met de directie. Mocht het voor een medewerker niet meer mogelijk zijn om direct terug te keren in de klas, dan zal de directie een besluit nemen over de opvang van de groep.

Indien een besluit genomen moet worden over een schorsing zal dit door de directie gedaan worden. Verdere afhandeling van schorsing gaat volgens het protocol schorsing/verwijdering van Attendiz.

6. Melding en verantwoording

Er vindt altijd een melding en verantwoording plaats. Dit gebeurt in het leerlingvolgsysteem, in het bijzonder incidentenregistratie. De directeur krijgt hiervan standaard een melding. Jaarlijks wordt er een analyse gemaakt van alle incidenten die geregistreerd staan in het systeem. D.m.v. deze analyse worden keuzes gemaakt die de kwaliteit rondom de zorg van leerling te verbeteren. Dit zal jaarlijks vastgelegd worden in schoolgids deel C van het meerik.

7. Evaluatie

Als een professional in de praktijk fysiek- en of vrijheidsbeperkend heeft gehandeld, moet deze praktijksituatie altijd met betrokkenen worden geëvalueerd. Doordat een professional verantwoording aflegt over de uitgevoerde handeling of maatregel, feedback krijgt op het handelen en hierover in gesprek gaat, leren alle betrokken van de situatie.

Op dezelfde dag van een fysiek beperkende ingreep zal er een evaluatie plaats vinden met betrokkenen van het team met aanvulling van een CvB- lid. Binnen de CvB vergadering zal het op de agenda komen en nabesproken worden. Indien er een vervolgactie moet komen zal de CvB hier het initiatief nemen.

8. Klachten

Ook als er duidelijke afspraken zijn gemaakt over communicatie met ouders en leerling, proportionaliteit en subsidiariteit, taakverdeling, verantwoording en nazorg, is het mogelijk dat er een klacht wordt ingediend. Hierbij treedt de klachtenregeling van Attendiz in werking.

9. Professionalisering

Om veilig fysiek in te grijpen, is het noodzakelijk dat professionals deskundig zijn. Een goed veiligheidsbeleid voorziet in het op maat toespitsen van trainingen hierin. De Attendiz Academie voorziet in facultatieve trainingen voor individuele medewerkers, passend in het Attendiz Veiligheidsbeleid. Binnen de scholing van het team worden casussen meegenomen om de fysiek beperkende handelingen te evalueren en te verbeteren. Er wordt structureel gekeken naar het eigen leerkrachten gedrag en het toepassen van preventief handelen om escalaties te voorkomen (ABC-methodiek).